

Aşağıda belirtilen sorularımın, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.
28.07.2026

Av. Mahmut TANAL
YENİ Parti Şanlıurfa Milletvekili

Mardin'de yaz aylarında artan sivrisinek, karasinek, kemirgen ve diğer zararlıların çoğalmasında açıkta akan atık sular, yetersiz kanalizasyon altyapısı, fosseptikler, kirli dere yatakları, düzensiz atık alanları, hayvancılık atıkları ve durgun su birikintileri önemli rol oynamaktadır. Bazı kırsal mahallelerde atık su hatlarının ancak yıllar sonra yapılmaya başlanması, çevre ve halk sağlığını tehdit eden altyapı sorunlarının uzun süre çözümsüz bırakıldığını göstermektedir.

Çevresel üreme alanları ortadan kaldırılmadan yalnızca ilaçlama yapılması, sorunu kalıcı olarak çözmemekte; aksine kamu idarelerinin altyapı ve denetim sorumluluğunu görünmez hâle getirmektedir. Bir mahallede atık suyun sokakta akması, kanalizasyonun bulunmaması veya çöplerin uzun süre açıkta kalması kader değildir. Bu durum kamu yatırımlarının gecikmesinin ve çevre denetimlerinin etkisizliğinin sonucudur.

Anayasa'nın 56'ncı maddesi uyarınca herkes sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi ve çevre sağlığını korumakla yükümlü idarelerin, yıllardır bilinen altyapı eksikliklerine zamanında müdahale etmemesi ve vatandaşları her yaz aynı sağlık tehdidiyle karşı karşıya bırakması anayasal yükümlülükle bağdaşmamaktadır.

Bu bağlamda;

1. Mardin'de haşere ve zararlıların üremesine elverişli açık kanalizasyon, açıktan akan atık su, fosseptik, düzensiz atık alanı, kirli dere yatağı, hayvancılık atığı ve durgun su alanlarının sayısı kaçtır? Bunların ilçe ve mahalle bazındaki dağılımı nedir?
2. Mardin'de son beş yılda atık su, kanalizasyon, katı atık, dere kirliliği ve haşere oluşumuna neden olan çevresel koşullara ilişkin kaç denetim yapılmıştır? Denetimlerin ilçelere ve denetlenen kurumlara göre dağılımı nedir?
3. Denetimlerde hangi belediye, kamu kurumu veya işletmeler hakkında aykırılık tespit edilmiştir? Kaç idari para cezası uygulanmış, toplam ceza tutarı ne olmuş ve tespit edilen aykırılıkların kaç verilen sürede giderilmiştir?
4. Açıkta akan atık suların ve kanalizasyon eksikliklerinin bulunduğu ilçe ve mahalleler hangileridir? Bu alanlardan kaç altyapı yatırım programına alınmış, kaç tamamlanmış ve kaç hâlen vatandaşların sağlığını tehdit etmeye devam etmektedir?
5. Mardin'de son beş yılda atık su arıtma tesisi, kanalizasyon hattı, dere ıslahı, yağmur suyu hattı ve katı atık yönetimi için ne kadar kaynak ayrılmıştır? Kaynakların ilçelere, projelere ve gerçekleştirme oranlarına göre dağılımı nedir?

6. Kırsal mahalleler, mezralar, hayvancılık alanları ve tarımsal sulama bölgeleri Bakanlığın çevre denetim programına dâhil edilmekte midir? Bu alanlarda son üç yılda kaç denetim yapılmış ve hangi çevre sağlığı sorunları tespit edilmiştir?
7. Mardin’de haşere sorununa kaynaklık eden atık su, kanalizasyon ve çevre kirliliği alanlarının ortadan kaldırılması için sorumlu kurumları, yatırım tutarlarını, tamamlanma tarihlerini ve yaptırımları gösteren bağlayıcı bir eylem planı hazırlanacak mıdır? Hazırlanmayacaksa yıllardır bilinen çevre ve halk sağlığı sorunlarının sürmesine hangi gerekçeyle izin verilmektedir?